

Redakcja naukowa
Katarzyna Maj-Waśniowska
Katarzyna Stabryła-Chudzio

Fragment książki
materiał promocyjny

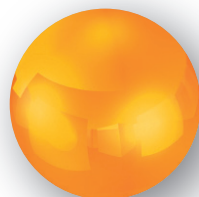
Zarządzanie finansami państwa i zarządzanie przedsiębiorstwami a wyzwania społeczno-gospodarcze

WYBRANE ASPEKTY

Bieżące problemy społeczno-gospodarcze stanowiące
wyzwanie dla polityki fiskalnej i dla zarządzających
przedsiębiorstwami

print pdf epub mobi

edu-Libri

**Zarządzanie finansami państwa
i zarządzanie przedsiębiorstwami
a wyzwania społeczno-gospodarcze**

WYBRANE ASPEKTY

Autorzy:

Jakub Koczar **3**

Patrycja Sitarz **7**

Bartłomiej Siwek **1**

Gabriela Strojna **2**

Monika Suder **4**

Paulina Szostecka **5**

Joanna Śliwa **6**

Dominika Żak **8**

Redakcja naukowa
Katarzyna Maj-Waśniowska
Katarzyna Stabryła-Chudzio

Zarządzanie finansami państwa i zarządzanie przedsiębiorstwami a wyzwania społeczno-gospodarcze

WYBRANE ASPEKTY

edu-Libri

Kraków-Legionowo 2022

© edu-Libri s.c. 2022

Projekt okładki i stron tytułowych: GRAFOS

Ilustracja na okładce: monsitj/123RF

Recenzent: Dr hab. Jacek Tomkiewicz, prof. ALK

Publikacja została wydana w ramach projektu „Zarządzanie finansami państwa i zarządzanie przedsiębiorstwami a wyzwania społeczno-gospodarcze” realizowanego przez Koło Naukowe „Finanse i Podatki” oraz Katedrę Finansów Publicznych w latach 2021–2022

Publikacja została sfinansowana ze środków subwencji przyznanej Uniwersytetowi Ekonomicznemu w Krakowie

Wydawnictwo edu-Libri

ul. Zalesie 15, 30–384 Kraków

e-mail: edu-libri@edu-libri.pl

Skład i łamanie: GRAFOS

Druk i oprawa: OSDW Azymut Sp. z o.o.
Łódź ul. Senatorska 31

ISBN druk 978-83-66395-33-6

ISBN PDF 978-83-66395-34-3

ISBN epub 978-83-66395-35-0

ISBN mobi 978-83-66395-36-7

Spis treści

Wstęp	7
Część I. Kierunki zmian w polityce podatkowej państwa	11
Rozdział 1. Ewolucja podatku dochodowego od osób fizycznych w Polsce – 30 lat doświadczeń (Bartłomiej Siwek)	13
1.1. Wprowadzenie	13
1.2. Istota podatku dochodowego od osób fizycznych	14
1.3. Ewolucja podatku dochodowego od osób fizycznych w Polsce w latach 1991–2021	16
1.4. Ocena wpływu wybranych elementów konstrukcji podatku dochodowego od osób fizycznych na jego wydajność fiskalną.....	23
1.5. Polski Ład – ewolucja czy rewolucja podatkowa?	30
1.6. Podsumowanie	33
Rozdział 2. Ocena systemu opodatkowania nieruchomości w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej (Gabriela Strojna)	36
2.1. Wprowadzenie	36
2.2. Systemy opodatkowania nieruchomości	37
2.3. Zasady opodatkowania nieruchomości w Polsce	39
2.4. Charakterystyka podatków od nieruchomości na przykładzie wybranych krajów Unii Europejskiej	43
2.5. Analiza wysokości obciążeń i znaczenia fiskalnego podatków od nieruchomości w Polsce na tle wybranych państw Unii Europejskiej.....	49
2.6. Podsumowanie	53
Rozdział 3. Kontrowersje wokół podatku od czynności cywilnoprawnych – przesłanki i kierunki jego zmian (Jakub Koczar)	55
3.1. Wprowadzenie	55
3.2. Podatek od czynności cywilnoprawnych w polskim systemie podatkowym	56
3.3. Analiza wydajności fiskalnej podatku od czynności cywilnoprawnych	61
3.4. Możliwe kierunki zmian prawnych w podatku od czynności cywilnoprawnych	65
3.5. Podsumowanie	69
Rozdział 4. Podatkowa konkurencja a podatkowa współpraca w Unii Europejskiej na przykładzie podatku dochodowego od osób prawnych (Monika Suder)	70
4.1. Wprowadzenie	70

4.2. Istota konkurencji podatkowej i jej zakres w Unii Europejskiej.....	71
4.3. Raje podatkowe jako przejaw konkurencji podatkowej.....	76
4.4. Idea współpracy podatkowej w UE – w kierunku pogłębionej harmonizacji ...	78
4.5. Podsumowanie.....	82
Część II. Rola współczesnego przedsiębiorstwa w gospodarce i społeczeństwie	83
Rozdział 5. Realizacja zasad ładu korporacyjnego przez spółki publiczne notowane na GPW (Paulina Szostecka)	85
5.1. Wprowadzenie	85
5.2. Istota nadzoru korporacyjnego	86
5.3. Rozwój nadzoru korporacyjnego w Polsce	92
5.4. Ramy ładu korporacyjnego w Unii Europejskiej a zasady ładu korporacyjnego w Polsce	96
5.5. Ocena stosowania zasad nadzoru korporacyjnego przez spółki publiczne notowane na GPW.....	100
5.6. Wyzwania ładu korporacyjnego w świetle Europejskiego Zielonego Ładu	106
5.7. Podsumowanie	109
Rozdział 6. Społeczna odpowiedzialność biznesu jako obszar raportowania informacji pozafinansowych (Joanna Śliwa)	111
6.1. Wprowadzenie	111
6.2. Istota i podstawy prawne raportowania pozafinansowego	113
6.3. Społeczna odpowiedzialność biznesu a raportowanie niefinansowe	115
6.4. Standardy i koncepcje teoretyczne raportowania informacji o CSR	116
6.5. Praktyka raportowania społecznej odpowiedzialności w wybranych spółkach z WIG20	118
6.6. Podsumowanie	121
Rozdział 7. Raportowanie społecznej odpowiedzialności biznesu przez polskie spółki energetyczne notowane na GPW (Patrycja Sitarz)	122
7.1. Wprowadzenie.....	122
7.2. CSR jako obszar raportowania niefinansowego	123
7.3. Standardy raportowania CSR	126
7.4. Powszechność raportowania danych pozafinansowych przez polskie spółki z sektora energetycznego notowane na GPW	130
7.5. Podsumowanie	134
Rozdział 8. Kierunki działań i ocena stopnia realizacji zielonej polityki Unii Europejskiej (Dominika Żak)	135
8.1. Wprowadzenie.....	135
8.2. Istota zielonej gospodarki i rola regulacji środowiskowych	136
8.3. Rozwój i wyzwania polityki środowiskowej w Unii Europejskiej	138
8.4. Cele i działania Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska	141
8.5. Wykorzystanie instrumentów do osiągnięcia celów ochrony środowiska w Unii Europejskiej	144
8.6. Podsumowanie	151
Spis rysunków	153
Spis tabel	154
Bibliografia	156

Wstęp

Zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze wymagają podejmowania działań sprzyjających realizacji polityki zrównoważonego rozwoju. Czwarta rewolucja przemysłowa, światowy kryzys zdrowotny wywołany pandemią COVID-19 spowodowały potrzebę redefinicji polityki publicznej oraz nowego spojrzenia na rolę przedsiębiorstwa w gospodarce. Jednym z największych wyzwań stojących przed światową gospodarką i współczesnym społeczeństwem jest ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Znaczenie problemu ochrony klimatu zostało dostrzeżone zarówno w wymiarze globalnym, jak i na poziomie poszczególnych organizacji. Wyrazem podejścia międzynarodowego są m.in. cele Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie zrównoważonego rozwoju przyjęte do 2030 roku czy strategia prośrodowiskowa Unii Europejskiej określona do 2050 roku. Natomiast przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu w strategiach rozwoju poszczególnych przedsiębiorstw znajduje wyraz przede wszystkim w podejściu określanym jako społeczna odpowiedzialność biznesu.

Niniejsza publikacja została poświęcona wielu bieżącym problemom społeczno-gospodarczym stanowiącym wyzwanie zarówno dla polityki fiskalnej, jak i dla zarządzających przedsiębiorstwami. Książka składa się z dwóch części zawierających osiem rozdziałów, napisanych przez studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie należących do Koła Naukowego „Finanse i Podatki”.

Część pierwsza zatytułowana *Kierunki zmian w polityce podatkowej państwa* odnosi się do analizy rozwiązań z zakresu wybranych podatków w Polsce – stanowiących zarówno dochód budżetu państwa, tj. podatku dochodowego od osób fizycznych, jak i wybranych podatków lokalnych. Skupiono się zwłaszcza na ocenie prawno-ekonomicznej podatków ze szczególnym uwzględnieniem ich wydajności fiskalnej i tym samym realizacji przez nie funkcji fiskalnej oraz ocenie skutków zmian przepisów prawa podatkowego. W części drugiej – *Rola współczesnego przedsiębiorstwa w gospodarce i społeczeństwie* – omówiono najważniejsze wyzwania dla przedsiębiorstw w dobie zachodzących zmian społeczno-gospodarczych. Stąd rozważania te poświęcono przede wszystkim zagadnieniom nadzoru korporacyjnego, u podstaw którego leży dbałość o interesy społeczne i ochronę środowiska, oraz koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (*Corporate Social Responsibility – CSR*).

Omówiono wpływ CSR na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz wskazano na rosnącą rolę tej koncepcji w sprawozdawczości niefinansowej. W kontekście działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska wskazano na unijne uregulowania prawne i instrumenty stosowane do osiągnięcia celów w obszarze zielonej polityki.

W rozdziale pierwszym – *Ewolucja podatku dochodowego od osób fizycznych w Polsce – 30 lat doświadczeń* przedstawiono najważniejsze zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych w Polsce od roku 1992. Omówiono zwłaszcza zmiany dotyczące stawek podatkowych oraz ulg podatkowych oraz dokonano oceny wpływu ulg podatkowych na wydajność fiskalną podatku. Wskazano także najważniejsze zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych, będące efektem wprowadzenia tzw. Polskiego Ładu, oraz dokonano próby ich oceny.

Rozdział drugi – *Ocena systemu opodatkowania nieruchomości w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej* traktuje o opodatkowaniu nieruchomości. Omówiono w nim specyfikę katastralnego i powierzchniowego systemu opodatkowania nieruchomości, zasady konstrukcji podatku w wybranych krajach Unii Europejskiej oraz dokonano oceny wydajności fiskalnej podatku od nieruchomości w Polsce na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej.

W rozdziale trzecim – *Kontrowersje wokół podatku od czynności cywilnoprawnych – przesłanki i kierunki jego zmian* przeprowadzono ocenę prawno-ekonomiczną podatku od czynności cywilnoprawnych. W artykule scharakteryzowano zarówno rozwiązania prawne w podatku od czynności cywilnoprawnych, jak i oceniono wydajność fiskalną p.c.c. Zidentyfikowano także przepisy prawne, które w obecnym stanie prawnym wzbudzają szczególne kontrowersje i są przedmiotem krytyki zarówno w piśmiennictwie, jak i w praktyce.

Rozdział czwarty został poświęcony konkurencji podatkowej w Unii Europejskiej na przykładzie podatku dochodowego od osób prawnych. Zdefiniowano pojęcia szkodliwej konkurencji podatkowej i rajy podatkowej oraz przedstawiono konstrukcję indeksu CTHI (*The Corporation Tax Haven Index*) oceniającego system podatkowy i finansowy danego państwa w celu pokazania czynników sprzyjających globalnym nadużyciom w podatku od osób prawnych. Opisano również ostatnie decyzje co do opodatkowania osób prawnych w kontekście podatku minimalnego dla grup kapitałowych oraz przeniesienia części praw podatkowych przedsiębiorstw wielonarodowych z ich krajów macierzystych na rynki, na których działają i osiągają zysk.

Rozważania zawarte w rozdziale piątym – *Realizacja zasad ładu korporacyjnego przez spółki publiczne notowane na GPW* dotyczą problematyki nadzoru korporacyjnego. Scharakteryzowano zarówno samą koncepcję nadzoru, jak i ramy ładu korporacyjnego w Polsce na tle rozwiązań Unii Europejskiej. Dokonano także oceny realizacji zasad nadzoru korporacyjnego przez spółki publiczne notowane na GPW oraz zidentyfikowano główne wyzwania w obszarze ładu korporacyjnego w świetle Europejskiego Zielonego Ładu.

W rozdziale szóstym zwrócono uwagę na wzrost znaczenia niefinansowych form raportowania odnoszących się do społecznej odpowiedzialności biznesu. Przedstawiono przykładowe standardy etyczne dla sprawozdawczości z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu oraz praktyki raportowania społecznej odpowiedzialności na przykładzie wybranych spółek z indeksu WIG20 działających w ramach przemysłu wydobywczego, paliwowego i handlu paliwami. Wykazano, iż społeczna odpowiedzialność biznesu powinna być niezbędnym elementem sprawozdawczości niefinansowej, ale dostosowanym do rodzaju działalności przedsiębiorstwa.

Rozdział siódmy pt. *Raportowanie społecznej odpowiedzialności biznesu przez spółki energetyczne notowane na GPW* stanowi kontynuację tematyki omawianej w poprzednim rozdziale. Przedstawiono w nim znaczenie koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu na przykładzie polskich spółek energetycznych. Odniesiono się do wzrastającej roli społecznej odpowiedzialności biznesu dla współczesnych przedsiębiorstw oraz do światowych indeksów, które wykorzystują czynniki odpowiedzialnego biznesu. Opisano ponadto praktyki raportowania danych niefinansowych w polskich spółkach energetycznych notowanych na GPW. W wyniku dokonanej analizy zauważono, iż żadna z notowanych spółek nie publikuje obecnie raportów niefinansowych, mimo że część z nich miała taki zwyczaj, jednak o swoich działaniach i inicjatywach często informują na swoich stronach internetowych.

Rozdział ósmy odnosi się do prośrodowiskowej polityki Unii Europejskiej, jej oceny, opisu stosowanych instrumentów i ich roli w gospodarce unijnej. Przedstawiono koncepcję zrównoważonego rozwoju, która jest obecnie bardzo silnie akcentowana przez Komisję Europejską, co się przejawia w ambitnych celach państw członkowskich odnoszących się do ochrony klimatu i, szerzej, zielonej gospodarki. W konsekwencji opisano środowiskowe inicjatywy unijne oraz porównano ostatnie dokumenty strategiczne UE pod kątem zaangażowania w politykę ochrony środowiska.

Redaktorzy monografii pragną podziękować Panu prof. drowi hab. Pawłowi Luli – Prorektorowi ds. Nauki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, za pomoc udzieloną w wydaniu tej publikacji. Ponadto szczególne podziękowania należą się Recenzentowi drowi hab. Jackowi Tomkiewiczowi, profesorowi nadzwyczajnemu Katedry Ekonomii Akademii Leona Koźmińskiego, który służył nam swoją wiedzą i życzliwością, wspierając naukowe aspiracje Studentów.

Katarzyna Maj-Waśniowska
Katarzyna Stabryła-Chudzio

Książka składa się z dwóch części zawierających osiem rozdziałów. Część pierwsza zatytułowana „Kierunki zmian w polityce podatkowej państwa” odnosi się do analizy rozwiązań z zakresu wybranych podatków w Polsce – stanowiących zarówno dochód budżetu państwa, tj. podatku dochodowego od osób fizycznych, jak i wybranych podatków lokalnych. Skupiono się zwłaszcza na ocenie prawno-ekonomicznej podatków ze szczególnym uwzględnieniem ich wydajności fiskalnej i tym samym realizacji przez nie funkcji fiskalnej oraz ocenie skutków zmian przepisów prawa podatkowego. W części drugiej – „Rola współczesnego przedsiębiorstwa w gospodarce i społeczeństwie” – omówiono najważniejsze wyzwania dla przedsiębiorstw w dobie zachodzących zmian społeczno-gospodarczych. Rozważania te poświęcono przede wszystkim zagadnieniom nadzoru korporacyjnego, u podstaw którego leży dbałość o interesy społeczne i ochronę środowiska, oraz koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (*Corporate Social Responsibility* – CSR). W kontekście działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska wskazano na unijne uregulowania prawne i instrumenty stosowane do osiągnięcia celów w obszarze zielonej polityki.

Redaktorami monografii są pracownicy Katedry Finansów Publicznych i Katedry Finansów i Polityki Finansowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Poszczególne rozdziały zostały napisane przez studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie należących do Koła Naukowego „Finanse i Podatki”.

www.edu-libri.pl

Wydawnictwo edu-Libri jest oficyną wydawniczą publikacji naukowych i edukacyjnych.

Współpracujemy z profesjonalnymi redaktorami merytorycznymi i technicznymi z dużym doświadczeniem w przygotowywaniu publikacji specjalistycznych. Stawiamy na jakość łącznie z nowoczesnością, a najważniejsze dla nas są przyjemność współtworzenia i satysfakcja z dobrze wykonanego zadania.

Nasze publikacje (drukowane i elektroniczne) są dostępne w księgarniach stacjonarnych i internetowych oraz w czytelniach on-line ibuk.pl, osbi.pl i nasbi.pl - szczegóły na stronie wydawnictwa.

